PÍSMENO P

CÍLE PRO TENTO BLOK

- ČTU A PÍŠU PÍSMENO P.
- ČTU A PŘEDVÁDÍM SLOVA PODLE JEJICH VÝZNAMU.
- VYTLESKÁVÁM SLOVA, ROZLIŠUJI DÉLKU SLABIK.
- HLEDÁM SPOLEČNÉ A ROZDÍLNÉ ZNAKY.

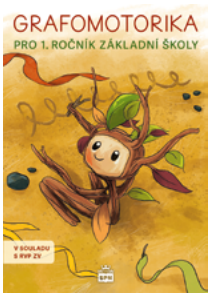
METODY A FORMY PRÁCE

Využíváme aktivizační metody ve třídě i venku, individuální a skupinovou práci, vrstevnické učení, diskuze, porovnávání a třídění.

POMŮCKY

Pecky od meruněk (případně kamínky nebo kaštany), krátká dřívka, prázdné kartičky na hlásková, košíčky nebo obaly od vajec na sběr plodů a listů.

PROPOJENÍ S DALŠÍMI MATERIÁLY ŘADY

Grafomotorika
str. 26–27

Písanka 1
str. 16

Čtecí karty
str. I/35–I/38

Strana 44 / písmeno P

Vyučující představí žákům všechny čtyři tvary písmene P.

Jako motivaci k vyvození písmene P lze využít video z cyklu Ábécédé s Michalem.

Strana 44 / básnička PAPOUŠEK

CÍL: Žák vyhledá v textu písmeno P.

Vyučující přečte básničku a poté žákům klade otázky zaměřené na porozumění jejímu obsahu: Odkud pochází papoušek? Jak chápete to, že povídá samé „třesky plesky"?
Potom s dětmi diskutuje o způsobech dorozumívání zvířat a vybízí žáky k hledání příkladů komunikace beze slov, např. u mravenců pomocí tykadel nebo u psa, který vrtěním ocasu vyjadřuje radost.

TIP: Žáci mohou v básničce vyhledávat písmena P a zaznamenávat jejich počet (více viz str. 17/4).

TIP: Při obtahování písmene budou žáci měnit barvu pastelky po každém obtažení. Vznikne tzv. duhové písmeno. Je vhodné, aby vyučující dohlížel/dohlížela na správné vedení tahů podle směru šipek na str. 45/4.

Pp pp

- ČTU A PÍŠU PÍSMENO P.
- ČTU A PŘEDVÁDÍM SLOVA PODLE JEJICH VÝZNAMU.
- VYTLESKÁVÁM SLOVA, ROZLIŠUJI DÉLKU SLABIK.
- HLEDÁM SPOLEČNÉ A ROZDÍLNÉ ZNAKY.

PAPOUŠEK

PAPOUŠEK JE Z PRALESA,
ALE MLUVÍ ČESKY.
POVÍDÁ A POVÍDÁ
SAMÉ TŘESKY PLESKY.

Jiří Žáček: *Povídání se zvířátky*

P

1. POJMENUJ OBRÁZKY. NAPIŠ, KDE SLYŠÍŠ P.

P

2. NAKRESLI STEJNĚ.

Poslouchej předčítání básničky. Znáš nějakého papouška, který umí mluvit? Zakroužkuj všechna P. Zaznamenej jejich počet. **1.** Řekni robotí řečí. Slyšíš P na začátku, uvnitř, nebo na konci slova? Vytleskej. Spoj slova se stejným počtem slabik. **2.** Při spojování bodů sleduj směr čáry. Pozor, nenatáčej slabikář!

44 JAMELISOPUTY

TIP: Kolem ilustrace papouška mohou děti nakreslit další obrázky slov začínajících na P.

Básničky ze souboru P*ovídání se zvířátky* hravou a vtipnou formou seznamují žáky se světem zvířat, jejich vlastnostmi a rozmanitostí. Texty dětem zároveň přibližují krásu básnického jazyka, rozšiřují jejich slovní zásobu a vedou je k vnímavějšímu vztahu k přírodě.

Strana 44/1

CÍL: Žák pojmenuje obrázek a na linku zapíše, kde slyší P.

Žáci pojmenují obrázky a jednotlivá slova následně vysloví robotí řečí. Zaměřují se na sluchovou percepci hlásky P ve slově a určují její místo.

TIP: Lze si pomáhat vizualizací pomocí prázdných kartiček. Slyší děti hlásku P na začátku, uvnitř, nebo na konci?

TIP: Slova je možné také vytleskat a zaznačit počet slabik.

Strana 44/2

CÍL: Žák dokreslí spojnice bodů podle vzoru.

TIP: Vizuomotorická cvičení je možné provádět i venku – tvary děti kreslí křídou na chodník nebo je vyrývají klacíkem do písku. Mohou také vymýšlet další vzory pro své spolužáky.

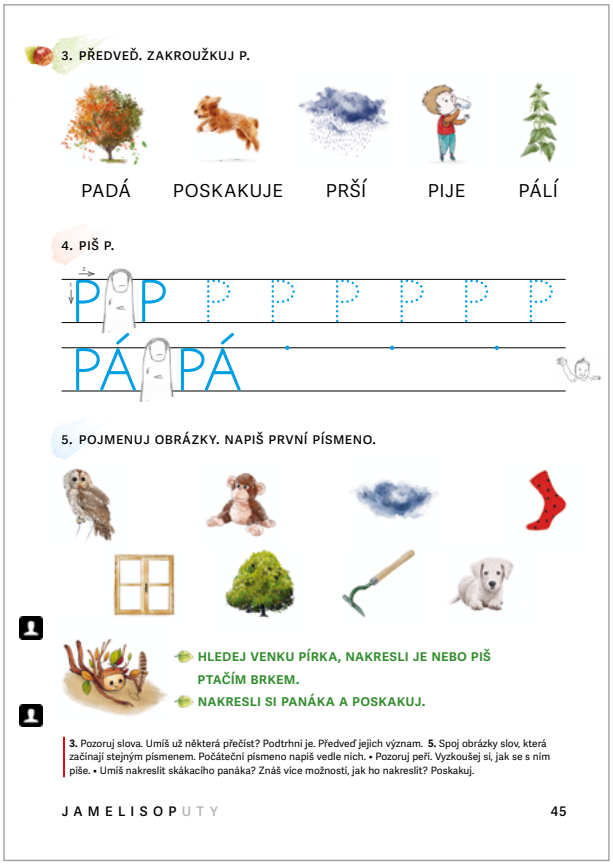
TIP: Při spojování bodů je důležité nenatáčet Slabikář.

Strana 45/3

CÍL: Žák předvede děj zachycený na obrázku a ve slovech zakroužkuje písmeno P.

Předváděním děje si vyučující ověří, zda žáci rozumějí významu obrázku.

TIP: Děti si nejprve potichu přečtou slova a označí ta, kterým nerozumějí. Mohou také podtrhnout písmena, která zatím nedokážou přečíst. Vyučující vede žáky ke vzájemné spolupráci při hledání strategií, jak přečíst slova obsahující neprobraná písmena.

3. PŘEDVEĎ. ZAKROUŽKUJ P.

PADÁ POSKAKUJE PRŠÍ PIJE PÁLÍ

4. PIŠ P.

P P

PÁ PÁ

5. POJMENUJ OBRÁZKY. NAPIŠ PRVNÍ PÍSMENO.

HLEDEJ VENKU PÍRKA, NAKRESLI JE NEBO PIŠ PTAČÍM BRKEM.

NAKRESLI SI PANÁKA A POSKAKUJ.

3. Pozoruj slova. Umíš už některá přečíst? Podtrhni je. Předveď jejich význam. 5. Spoj obrázky slov, která začínají stejným písmenem. Počáteční písmeno napiš vedle nich. • Pozoruj peří. Vyzkoušej si, jak se s ním píše. • Umíš nakreslit skákacího panáka? Znáš více možností, jak ho nakreslit? Poskakuj.

JAMELISOPUTY 45

Strana 45/4

CÍL: Žák napíše písmeno P a slabiku PÁ.

Vyučující připomene správné držení tužky. Psaní předvede na tabuli a upozorní také na směr tahů podle šipek. Na první lince žáci písmeno obtahují, na druhé lince píší od vyznačeného bodu slabiku. Čárku nad Á píší vždy shora dolů. Sledují také vzdálenost mezi jednotlivými písmeny. Vejde se dětem mezi písmena ukazováček? Tímto způsobem si lze pomáhat při psaní na linku bez pomocných teček, třeba do sešitu.

Před psaním slabiky PÁ PÁ se žáci zamyslí nad tím, kdo takto mává. Mohou si také zamávat.

TIP: Pecku s písmenem P si mohou děti vložit do svého látkového pytlíčku a využít ji při skládání slabik, slov nebo jednoduchých vět.

Strana 45/5

CÍL: Žák pojmenuje obrázky, zapíše počáteční písmena slov a spojí dvojice slov se stejným počátečním písmenem.

Žáci pojmenují jednotlivé obrázky a vedle každého z nich napíší počáteční písmeno daného slova. Potom vyhledají a spojí slova, která začínají stejným písmenem.

TIP: Název obrázku je možné říkat robotí řečí. Pro lepší uvědomění doporučujeme využít prázdné lístečky, které děti postupně přiřazují k jednotlivým hláskám.

HLEDEJ VENKU PÍRKA.

CÍL: Žák prozkoumá ptačí peří a popíše jeho stavbu, barvu a velikost.

TIP: Pokud se v okolí vyskytuje pouze jeden druh pírek nebo se nedaří najít žádná, je vhodné přinést vlastní ukázky. Vyučující je může také předem rozmístit ve vybrané části. V takovém případě je důležité žáky upozornit, že pírka nebyla nalezena přímo v přírodě, aby nedošlo k nedorozumění.

TIP: Na ukázku se báječně hodí i ptačí peří, které dělá duhové odlesky (peří špačků, některých kohoutů, bažantů atd.).

PIŠ PTAČÍM BRKEM.

CÍL: Žák vlastními slovy popíše, jaké je psaní ptačím brkem ve srovnání s jinými psacími potřebami.

Psaní seříznutým brkem je pro děti atraktivní aktivita. Je možné při něm využít inkoust, případně brk pouze namáčet do vody a psát na chodník, dlažbu nebo dřevěná prkna.

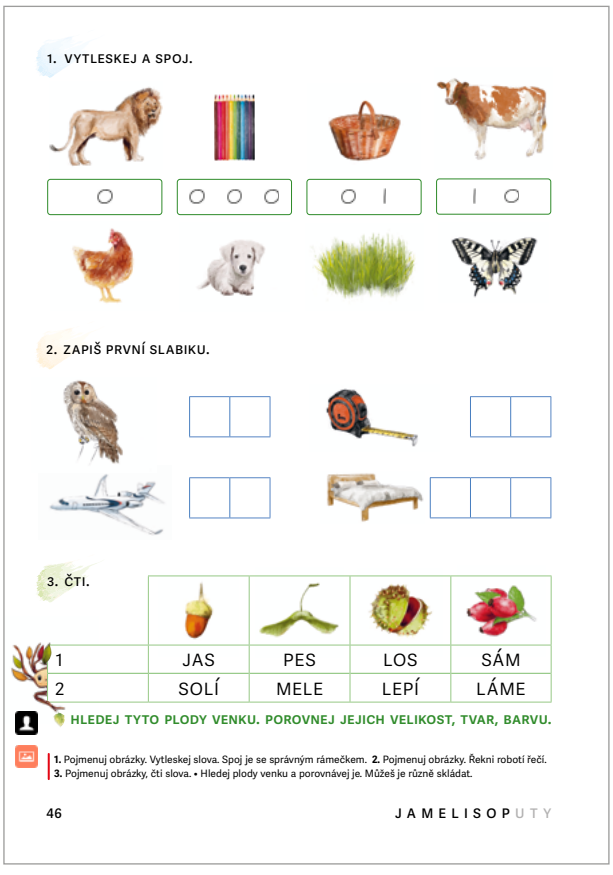
TIP: Není nutné pracovat s přírodními pery. Lze je pořídit v papírnictví či výtvarných potřebách.

NAKRESLI SI PANÁKA A POSKAKUJ.

CÍL: Žák dokáže koordinovat své pohyby a udržet rovnováhu při absolvování jednoduché venkovní skákací hry.

Vyučující dbá na příjemnou atmosféru a podporuje žáky v tom, aby chybu vnímali jako přirozenou součást učení. Při hře se děti střídají a respektují dohodnutá pravidla.

TIP: Je možné vymyslet vlastní podobu panáka a navrhnout, jakým způsobem se bude skákat. Například panáka ve tvaru ulity, obdélníku nebo lidské postavy.

1. VYTLESKEJ A SPOJ.

2. ZAPIŠ PRVNÍ SLABIKU.

3. ČTI.

1	JAS	PES	LOS	SÁM
2	SOLÍ	MELE	LEPÍ	LÁME

HLEDEJ TYTO PLODY VENKU. POROVNEJ JEJICH VELIKOST, TVAR, BARVU.

1. Pojmenuj obrázky. Vytleskej slova. Spoj je se správným rámečkem. 2. Pojmenuj obrázky. Řekni robotí řečí. 3. Pojmenuj obrázky, čti slova. • Hledej plody venku a porovnávej je. Můžeš je různě skládat.

46 JAMELISOPUTY

Strana 46/1

CÍL: Žák pojmenuje obrázky, slova vytleská a spojí je s grafickým záznamem délky slabik.

TIP: Vyučující vede žáky k rozlišování krátkých a dlouhých slabik pomocí odlišného způsobu tleskání. Ke znázornění délky slabik mohou využít také kamínek pro krátkou slabiku a větvičku pro dlouhou slabiku.

Strana 46/2

CÍL: Žák rozliší první slabiku slova a napíše ji.

Vyučující vede žáky k vytleskávání slov a rozlišování krátkých a dlouhých slabik. Společně se zaměří na počet písmen v první slabice.

TIP: Ve slově POS-TEL má slabika POS tři písmena. Jaká další slova mají dlouhou první slabiku (např. RUČ--NÍK, ŽID-LE, KAŠ-TAN)?

Strana 46/3

CÍL: Žák přečte slova v tabulce.

S tímto typem cvičení se děti ve Slabikáři setkávají poprvé. Vyučující jim vysvětlí rozdíl mezi řádkem a sloupcem a společně si pojmenují přírodniny v horním řádku tabulky. Žáci pak čtou slova podle pokynů a učí se orientovat v tabulce.

TIP: Slova v tabulce umožňují různé způsoby čtení. Vyučující může zadávat pokyny: Přečti první (druhý) řádek. Čti slova ve sloupci pod javorem (kaštanem, šípkem, žaludem). Čti jednoslabičná slova – ta, na která tleskneš pouze jednou.

TIP: Správně vyhledaná a přečtená slova si žáci mohou vybarvit oblíbenou barvou.

HLEDEJ TYTO PLODY VENKU.

CÍL: Žák vyhledá plody v přírodě a rozliší jejich tvary a velikosti.

Vyučující vede žáky k hledání souvislostí mezi stromy a plody, které pod nimi najdou. Společně pojmenují stromy i jejich plody a všímají si podobností a rozdílů v jejich názvech.

TIP: Je důležité mít na paměti, že není potřeba sbírat všechny nalezené plody. Stačí jeden nebo dva vzorky, které děti po prozkoumání vrátí zpět do přírody.

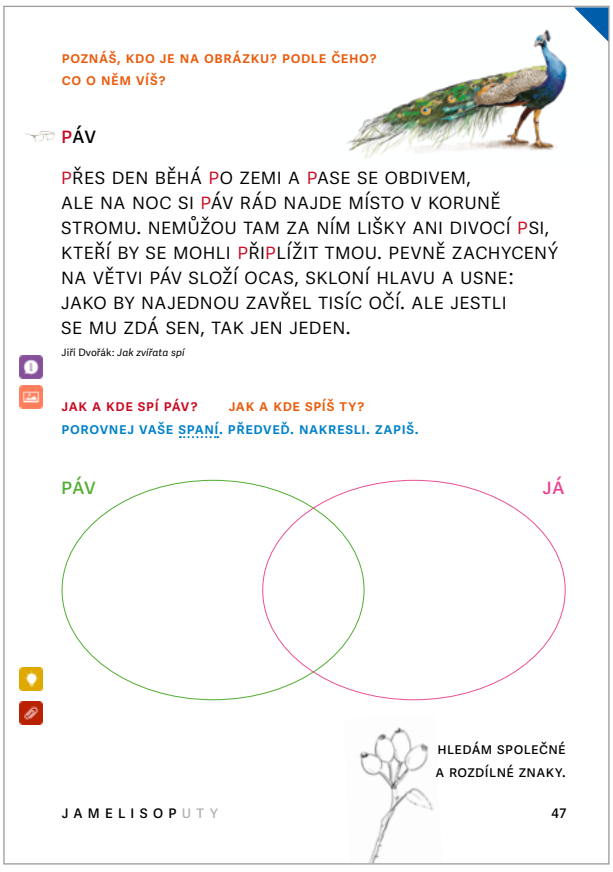
TIP: V příštím týdnu se budou hodit prázdné ulity. Pokud je žáci v přírodě najdou, mohou je přinést do třídy a uložit pro pozdější využití.

TIP: Jestliže v okolí nemáte možnost dostat se k pestrým podzimním plodům, lze si přinést různé druhy k porovnání. Doporučujeme využít i ty, které děti dobře znají – jablka, hrušky nebo šípky.

SKLÁDEJ MANDALY. Obrázek ukazuje mandalu vytvořenou z listů. Vyzvěte žáky, aby zkusili poskládat podobný obrazec z plodů. Barvy a tvary mohou střídat podle určitého vzoru nebo vlastní fantazie.

Strana 47

Text PÁV (práce s textem viz ČTENÁŘSKÁ LEKCE) pochází z knihy *Jak zvířata spí*. Ta děti seznamuje s tím, kde a jak zvířata spí a jaké jsou jejich charakteristické spánkové návyky. Prohlížením ilustrací a společným čtením si žáci rozšíří slovní zásobu i své znalosti o přírodě a životě zvířat.

POZNÁŠ, KDO JE NA OBRÁZKU? PODLE ČEHO?
CO O NĚM VÍŠ?

PÁV

PŘES DEN BĚHÁ PO ZEMI A PASE SE OBDIVEM, ALE NA NOC SI PÁV RÁD NAJDE MÍSTO V KORUNĚ STROMU. NEMŮŽOU TAM ZA NÍM LIŠKY ANI DIVOCÍ PSI, KTEŘÍ BY SE MOHLI PŘIPLÍŽIT TMOU. PEVNĚ ZACHYCENÝ NA VĚTVI PÁV SLOŽÍ OCAS, SKLONÍ HLAVU A USNE: JAKO BY NAJEDNOU ZAVŘEL TISÍC OČÍ. ALE JESTLI SE MU ZDÁ SEN, TAK JEN JEDEN.

Jiří Dvořák: *Jak zvířata spí*

JAK A KDE SPÍ PÁV? JAK A KDE SPÍŠ TY?
POROVNEJ VAŠE SPANÍ. PŘEDVEĎ. NAKRESLI. ZAPIŠ.

PÁV JÁ

HLEDÁM SPOLEČNÉ A ROZDÍLNÉ ZNAKY.

JAMELISOPUTY 47

Na fotografii si děti mohou prohlédnout páva korunkatého a diskutovat o tom, jestli už se s tímto zvířetem někde setkaly.

Vennův diagram pomocí překrývajících se kruhů znázorňuje podobnosti a rozdíly mezi dvěma skupinami. Ve Slabikáři žáci porovnávají informace o tom, jak spí páv a jak spí oni sami. Do jednotlivých kruhů zapisují typické znaky pro každého z nich a do překrývající se části společné znaky. Učí se tak vyhledávat důležité informace v textu, porovnávat je a rozpoznávat podobnosti a rozdíly.

Sebehodnocení:

HLEDÁM SPOLEČNÉ
A ROZDÍLNÉ ZNAKY.

CÍL: Žák provede sebereflexi na základě návratu k tématu týdne.

Vyučující motivuje žáky k vyhledání úloh, v nichž určovali společné a rozdílné znaky. Ti pak reflektují, které aktivity je k porovnávání přivedly (např. str. 46/1, 46/2 a 46/3 nebo Vennův diagram ve čtenářské lekci).

P p

ČTENÁŘSKÁ LEKCE

CÍLE

- **POZORNĚ SLEDUJI PŘEDČÍTANÝ TEXT A REAGUJI NA OTÁZKY.**
- **NAJDU SPOLEČNÉ A ROZDÍLNÉ ZNAKY – UČÍM SE POROVNÁVAT.**

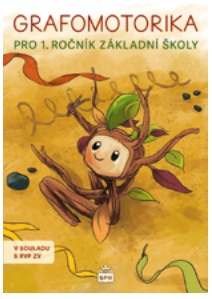
METODY A FORMY PRÁCE

Využíváme třífázový model učení, řízené čtení, Vennův diagram.

POMŮCKY

Obrázek pavího pera.

PROPOJENÍ S DALŠÍMI MATERIÁLY ŘADY

Grafomotorika
str. 28 – psaní ve čtvercové síti

Písanka 1
str. 16

Čtecí karty
I/35–I/38

EVOKACE – UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ – REFLEXE

V každé této části dochází při učení žáka k důležitému myšlenkovému pochodu, který má vliv na jeho učení.

EVOKACE – startuje, připravuje myšlení žáka na dané téma, úkol, cíl lekce. Pomáhá mu vybavit si, co už o daném tématu ví.

UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ – žák se dovídá nové informace, většinou za pomoci nějaké metody a učitele – průvodce, který mu pomáhá text nebo jiný zdroj informací lépe pochopit a najít to podstatné.

REFLEXE – velmi důležitá a nezbytná část každého učení. V této fázi si žák propojí své předchozí a nové informace a učí se s nimi pracovat, vyhodnocovat a upevňovat je.

Řízené čtení – metoda, kdy vyučující nebo žáci čtou text po částech. Pedagog během čtení klade otázky, které čtenářům pomáhají pochopit text nebo upozorňují na podstatné informace v textu. Tato metoda je vhodná pro začínající čtenáře a lze klást otázku po každé větě – co nám věta řekla, jak tomu rozumíme, kdo, kde, kdy, co? Na závěr je možné přečíst celý text ještě jednou bez přerušení a nechat ho vyznít vcelku.

PRŮBĚH LEKCE

EVOKACE

Vyučující zahájí lekci rozhovorem se žáky, v němž se jich zeptá, jak se vyspali a zda si pamatují své sny. Poté děti vyzve, aby si ve dvojicích povídaly o tom, co jim pomáhá usnout a kde nejraději spí. Pro inspiraci je možné sdílet vlastní zkušenosti, a podpořit tak žáky v zapojení do rozhovoru.

Diskuze o večerních rituálech, pocitu bezpečí a spánku přirozeně podporuje osobnostní rozvoj a psychickou pohodu žáků. Zároveň otevírá prostor pro sdílení toho, bez čeho se děti při usínání neobejdou.

Vyučující pustí žákům zvuk páva a požádá je, aby ti, kteří hlas poznají, zatím nic neprozrazovali.

Poté nabídne žákům další indicii v podobě obrázku pavího oka z peří. I když už možná někteří tuší, komu patří, vyučující je povzbudí, aby ještě tajemství udrželi.
Nakonec vyučující předvede pantomimou pyšné vykračování a naznačí korunku na hlavě. Zeptá se žáků: „Komu asi patří takový krok a korunka?" Ti, kteří znají odpověď, ji mohou pošeptat spolužákovi nebo spolužačce, ale zatím ji neříkají nahlas.

Správné řešení žáci najdou ve Slabikáři na straně 47. Společně si prohlédnou obrázek a vyučující se zeptá, kdo zvíře poznal, podle čeho ho určili a která indicie jim napověděla nejvíce. Vyzve děti také ke sdílení toho, co o tomto zvířeti vědí, a naváže otázkou, jak a kde spí.

UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ

Pedagog předčítá text ve Slabikáři na str. 47. Po každé větě klade otázky, které děti vedou k porozumění textu. Podtržené otázky nejsou v textu explicitně zodpovězeny a cíleně rozvíjejí čtenářskou strategii vysuzování.

- Jak rozumíte spojení „pase se obdivem"? Která vlastnost se za těmi slovy schovává?
- Kde páv spí? Proč asi na stromě?
- Koho se páv bojí? Která zvířata by ho mohla ulovit?

Žáci poznávají způsoby adaptace živočichů na prostředí, zejména obranu před predátory a způsob nocování.

- Co znamená, že páv „zavře tisíc očí"? Jsou to opravdu oči?
- Jaký sen se může pávovi zdát?
- Umí páv létat? Co vám napovědělo?

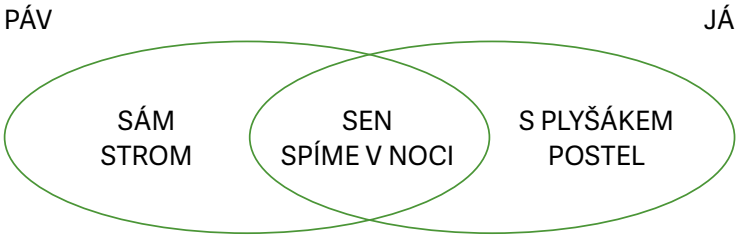
Lekce ověřuje nejen schopnost doslovného porozumění a zapamatování přečteného textu, ale také cíleně rozvíjí schopnost žáků vyvozovat informace, které nejsou v textu vyjádřeny přímo. Prostřednictvím vhodně formulovaných otázek vede vyučující žáky k hledání souvislostí, interpretaci obrazných vyjádření a opírání vlastních závěrů o informace z textu i dosavadní zkušenosti.

REFLEXE

Vyučující vyzve žáky, aby předvedli, jak spí páv a jak spí oni sami. Poté uvede aktivitu zaměřenou na porovnání způsobu spánku páva a člověka – připraví grafický organizér ve formě Vennova diagramu. Může ho promítnout, předem připravit na velký arch papíru nebo znázornit pomocí dvou překrývajících se obručí.

Nejprve žáci hledají společné znaky spánku páva a člověka. Vyučující zaznamenává jejich nápady do průniku obou obrazců. Poté společně doplňují znaky typické pro spánek páva a zapisují je do části určené pouze jemu. Nakonec zaznamenávají znaky charakteristické pro spánek člověka.

Po společné práci vyučující vybídne žáky, aby podobným způsobem samostatně napsali nebo nakreslili své poznatky do Vennova diagramu ve Slabikáři. Žáci zaznamenávají, jak spí páv, jak spí oni sami a co mají oba způsoby spánku společného.

Na závěr si žáci ve dvojicích prohlédnou své záznamy a vzájemně je komentují. Vysvětlují, co mají se spánkem páva společného a v čem se jejich způsoby spánku liší. Vyučující podporuje zdůvodňování odpovědí a vede děti k porovnávání vlastních zkušeností s informacemi získanými z textu.

Aktivita naplňuje kompetence k učení a řešení problémů: využívání dedukce a vysuzování při čtení, systematické třídění a kategorizace dat pomocí Vennova diagramu.

TIP:

Tvořivé aktivity a jemná motorika

- **Otiskový páv:** Na velký arch papíru nakreslí vyučující tělo páva. Děti pak pomocí temperových barev otiskují své dlaně či prsty kolem těla, a vytvářejí tak bohatý a pestrobarevný paví chvost. Do středu každého otisku dlaně mohou po zaschnutí nalepit třpytku nebo nakreslit „paví oko".
- **Vějířový páv:** Žáci poskládají z barevných papírů klasický vějíř (ve stylu harmoniky). Ten uprostřed přehnou a slepí, čímž vznikne půlkruh – paví ocas. Na něj pak nalepí vystřižené modré tělo páva s korunkou.
- **Přírodní páv:** Vyučující nakreslí klackem do hlíny nebo křídou na asfalt velké tělo páva – stačí obrys hlavy, krku a trupu. Úkolem žáků je společně nasbírat přírodniny v okolí a vyskládat pávovi ten nejkrásnější barevný ocas. Použít mohou zelené listy, barevné květy, šišky, kamínky nebo podzimní listí.

Pohybové a venkovní hry

- **Lov na paví pera:** Před hrou vyučující schová po zahradě nebo v lese „paví pera" (barevné kolíčky na prádlo, fáborky, nebo obarvená peříčka). Děti se stanou hledači a jejich úkolem je v časovém limitu nasbírat co nejvíce per. Hru lze ztížit zapojením „zloděje per", kterým je vyučující nebo vybrané dítě. Pokud zloděj některého z hledačů chytí, jedno pero mu sebere.

Didaktické a smyslové hry

- **Pátrání po pavích barvách:** Páv je známý svým pestrobarevným peřím. Vyučující dětem rozdá kartičky s typickými „pavími" barvami (královská modrá, smaragdově zelená, tyrkysová, zlatá). Úkolem je v místnosti nebo venku najít a přinést co nejvíce předmětů, které těmto barvám odpovídají.